

Svar på skriftligt spørgsmål om statligt stöd för salmonellaförsäkring för boskapsgårdar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 299/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Esko Kiviranta /cent:

Borde staten stödja salmonellaförsäkringar för boskapsgårdar och genom detta underlätta det mycket svåra konkurrensläget inom inhemsk och ekologisk matproduktion?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Finland beviljades särskilda salmonellagarantier när Finland anslöt sig till Europeiska gemenskapen. Europeiska kommissionen godkände samtidigt Finlands nationella program för övervakning av salmonella. De särskilda garantierna gäller levande fjäderfä, ägg samt nötkött, svinkött och fjäderfäkött. Även Sverige har särskilda salmonellagarantier.

I samband med att det nationella programmet för övervakning av salmonella godkändes togs i bruk gruppförsäkringar mot djursjukdomar i syfte att ersätta kostnader för sanering vid salmonellafall. Genom gruppförsäkringar försäkrar slakterier, mejerier och äggpackerier sina avtalsproducenter för de skador som orsakas av förlorad produktion till följd av salmonella samt för rengörings- och desinficeringskostnader.

Efter Salmonella Tennessee-epidemin 2009 var salmonellaläget länge bra, men det har nu under de två senaste åren stadigt blivit sämre. Antalet fall har ökat särskilt på nötgårdar och svingårdar. Inte i ett enda fall åren 2018 och 2019 var smittkällan kommersiellt foder. I de flesta fallen ansågs smittkällan vara en miljösmitta, det vill säga gnagare och fåglar, ibland kontakt med en annan salmonellagård. Avsikten är att göra en närmare utredning av orsakerna till det ökade antalet salmonellafall.

I samband med salmonellafall uppstår det kostnader för gårdarna till följd av produktionsavbrott, när djur inte får förflyttas till andra gårdar eller när slakterier inte godkänner djur för slakt samt för rengöring och desinficering av gårdarna. Det uppstår kostnader särskilt på svingårdar för värdet på djur som destrueras samt för avlivning och destruktion av djur. Detta beror på att en smitta som har sitt ursprung i omgivningen i allmänhet inte kan utrotas från en svingård utan att avlägsna samtliga djur. Det är alltså nödvändigt att tömma svingården och hålla den tom under tiden som den rengörs och desinficeras.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 299/2019 rd

Gruppförsäkringar mot djursjukdomar har blivit förlustbringande till följd av det ökade antalet salmonellafall och större saneringskostnader. Det råder inte någon säkerhet om deras framtid. Producenterna har dessutom råkat ut för stora ekonomiska förluster till följd av salmonellafall, eftersom försäkringarna har ett compensationstak och om det överskrids är det producenterna som svarar för kostnaderna.

I Sverige stöder staten inte salmonellaförsäkringar, men staten ersätter 50 procent eller 70 procent av kostnaden för djuren som måste avlivas på grund av salmonellasmitta och för kostnaderna förknippade med att utrota sjukdomen. För en högre ersättning krävs att primärproduktionsstället ingår i ett frivilligt program för smittskydd.

Riksdagen godkände på våren regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om skatt på vissa försäkringspremier (293/2019). Genom lagen befriades försäkringspremier som grundar sig på avtal om försäkring mot djursjukdomar temporärt från skatt på försäkringspremie. Skattefriheten uppgavs för Europeiska kommissionen som ett stöd i enlighet med gruppundantagsförordningen för jord- och skogsbrukssektorn och landsbygdsområden och kommissionen framförde inga extra frågor. Bestämmelsen om ikraftträdande av ifrågavarande stadgande ingår i statsrådets förordning (990/2019) och det trädde i kraft den 1 november 2019.

Enligt vad som överenskommits i statsminister Rinnes regeringsprogram ska salmonellafrihet upprätthållas och riskhantering i samband med djursjukdomar ska understödjas genom att grunda en djursjukdomsfond. Vid jord- och skogsbruksministeriet har i form av myndighetsarbete gjorts en utredning om förutsättningarna för understöd till riskhantering gällande djursjukdomar och särskilt salmonellasmitta antingen genom en djursjukdomsfond, stöd för försäkringspremier eller direkta ersättningar som utbetalas med stöd av lagen om djursjukdomar.

Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd gör det möjligt att under vissa förutsättningar stödja försäkringspremier för försäkringar mot djursjukdomar. Stödet ska riktas till företag inom primärproduktionen i jordbruket som uppfyller de allmänna stöd villkoren, bl.a. att de inte har ekonomiska svårigheter. Kontroll av att stöd villkoren uppfylls för varje stödmottagare ökar den administrativa bördan. I bruktagande av stödet förutsätter att varje stödmottagare ska själv ansvara för att ansöka om stödet. Detta innebär en förändring i nuvarande praxis där försäkringspremierna samlas in i form av gruppförsäkringar av slakterier, mejerier eller äggpackerier.

Den nuvarande situationen i synnerhet med hänsyn till salmonellasmitta hos svin är ohållbar om lantbrukare själv måste stå för kostnaderna för salmonellasaneringar antingen direkt eller genom en försäkring. Vi kommer att göra en grundlig utredning av olika alternativ genom vilka vi kan åstadkomma en ändring och producenternas svåra situation kan underlättas. På grund av den administrativa bördan i anknytning till stöd för försäkringspremier kommer också andra alternativ att utredas, exempelvis en djursjukdomsfond och direkta ersättningar.

Helsingfors 21.11.2019

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä